

حجم تخریب گسترده در شهر از مدرسه و درمانگاه گرفته تا ماشین آتش نشانی و حمل زباله، نشان از لایه‌های خطرناکی از بحران‌های اجتماعی نهفته در شهر دارد

خود را در جامعه مخاطب افزایش بدهد. در هفته ابتدای مهر در فضای مجازی، صفحات و کانال‌ها و گروه‌های ضد نظام با انتشار گسترده این شایعه و تشویق جوانان بلوچ به اعتراض کردند.

با همه تلاش‌ها در پنجم مهرماه چابهار چند ساعتی را ناآرام گذراند. پس از آن حادثه مولوی عبدالرحمن ملازهی امام جمعه اهل سنت چابهار به تشریح وقوع حوادث رخ داده در چابهار پرداخت و اظهار داشت: پس از اقامه نماز مغرب عده‌ای آشوبگر و فتنه جو، فتنه‌ای را در محدوده بازار مرکز شهر چابهار تدارک دیدند که در پی آن برخی اموال عمومی و مغازه‌های کسبه دچار آسیب شد، و بی‌نظمی در شهر رخ داد که این اقدامات مایه تأسف است. این افراد از مردم چابهار نبودند و از بیرون خط مشی گرفته و این فتنه را دامن زدند شهرستان این فتنه بموقع خاموش شد.

افرادی که چنین اقداماتی انجام می‌دهند به دنبال بدنام کردن دولت و مردم هستند. آنها امنیت عمومی را به خطر می‌اندازند که می‌طلبد مردم بیدار و هوشیار باشند، توطئه دشمن را بشناسند و در خط دشمنان نظام، اسلام و انقلاب قرار نگیرند تا دشمن به نفع خود از آن استفاده نکند. مردم چابهار امتحان خود را در دفاع از نظام و انقلاب پس داده‌اند، اکنون نیز پیروی از قانون، صبوری و هوشیاری را در دستور کار قرار دهند.»

آیت‌الله مصطفی محامی، نماینده ولی فقیه در سیستان و بلوچستان و امام جمعه زاهدان نیز نسبت به این حادثه واکنش نشان داد و گفت: متأسفانه در استان خود شاهد پرونده مشابه ماجرای مهسا امینی هستیم و به مسئولان استان عرض کردم خود اینها باید مدعی اصلی ماجرا باشند. ما از مسئولان انتظامی خواسته‌ایم که به جد پرونده را بررسی کنند و اگر خطایی رخ داده، با خطای به طور قاطع برخورد شود. یک وقتی کسی که منتسب به دستگاه نظام است تخلفی می‌کند تخلف او به حساب نظام گذاشته می‌شود و مسئولان استان و مسئولان دستگاه مربوطه باید مدعی باشند تا اگر تخلفی صورت نگرفته، برای مردم بیان شود و اگر تخلفی صورت گرفته، به طور قاطعانه برخورد شود.»

پس‌لرزه‌های چابهار

وقایع چابهار در فضای استان التهاب و حساسیت‌ها را افزایش داد و فضای مجازی داغ‌تر شد و بیم افرايش ناآرامی‌ها در بین جوانان می‌رفت. لذا کارپوه‌ها و نخبگان جامعه و گروه‌های مرجع و روایتگران مقبول در جامعه تزریق عقلانیت و آرام‌سازی احساسات باید باشد. همچنین اولویت تدبیر برای مدیریت افکار عمومی قرار بگیرد و عملیات روانی دشمن باید رصد و خنثی شود. متأسفانه یکی از آسیب‌های عملکردی برخی نهادها در استان سیستان و بلوچستان در عرصه حکمرانی نرم، فقر گفت‌وگو و قدرت

وقایع اخیر در سیستان و بلوچستان رابطه‌ای با اعتراضات مهسا امینی نداشت و هسته آغازگر خواستگاه مردمی و خودجوش نداشت و در مقیاس جمعیت استان و شهرهای استان هم فراگیر نبود و فقط جو ملت‌هپ کشور و خبرهای مکرر ناآرامی شرایط را مستعد ناآرامی کرد

چراکه گفتمان‌ها چه پان بلوچ و قومیت‌گرا چه هویت‌های مذهبی جهادی چون طالبان، ایده‌های خود در فضای مجازی و جامعه شبکه‌ای شده کنونی ترویج می‌دهند و به نوجوانان هویت بخشی می‌کنند و چارچوب کنش آنها را تعیین می‌کنند. نیروگاه اصلی قدرت اکنون قدرت هویت بخشی است.

زیرساخت‌هایی که نیست

تجربه تاریخی عقب‌نشینی دولت از مسئولیت‌های اجتماعی و کنندی در تأمین نیازهای اساسی در خاورمیانه و ظهور شورشی‌های گسترده در کشورهای عربی درس‌های فراوانی دارد. بویژه که سیستان و بلوچستان از فقر و محرومیت تاریخی و گسترده و عمیق نیز رنج می‌برد که با وجود سرمایه‌گذاری بی‌سابقه بعد انقلاب اما در قیاس با سایر مناطق کشور و ترکیب سیاست‌های اقتصادی اشتباه و توسعه مرکز پیرامون و سیاست‌های نابرابر ساز و بازار آزاد در کشور و تورم‌های دورقمی کم‌رشدن در کنار کنندی در تکمیل زیرساخت‌های اساسی چون آموزش، سلامت، جاده و سیاست‌های اشتغال فراگیر و فقر روستایی گسترده نهایتاً بحران مشروعیت و مقبولیت و ناامیدی را در نسل‌های جدید و بخشی از جوانان از حاکمیت را در پی دارد که مدیریت در سیستان و بلوچستان را مدیریت حساس و خطیر و عالمانه می‌طلبد. یک حذف و اضافه ردیف و بند قانونی در بودجه و مصوبات دولت و مجلس در بالادست سیلی از فقر و نارضایتی را در فرودست جامعه‌ای چون سیستان و بلوچستان در پی دارد.

مجاز در بطن واقعیت

قدرت و مدیریت با ثبات در زنجیره از ترکیب قدرت اقتناع‌سازی و قدرت گفت‌وگو و جلب اعتماد مردم، قدرت کارآمدی، قدرت تأمین نیازهای اساسی و مهم‌ترین آن قدرت هویت بخشی است. امروزه محل شکل‌گیری هویت و شناخت و اجتماعی شدن شبکه‌های اجتماعی است. شبکه‌های اجتماعی و اینترنت شاید برای اکثر مسئولان میانسال امروز، حاشیه زندگی باشد ولی برای جوانان و نوجوانان کنونی در بطن زندگی است و ابزار محوری زندگی است چه در زاهدان چه در تهران. مسئله ناامنی هویتی و کنش هویت‌یابی در دهه آینده محرک جنوب شرق خواهد بود. امروز با ایجاد سازمان و نهاد مذهبی سیاسی هویت بخشی با رویکرد مذهبی قومیتی شدت یافته و گاهی با مواضع خود، میان مردم و نظام فاصله‌گذاری می‌کنند. به قدرت رسیدن طالبان و کشورهای اهل سنت خلیج فارس و تبلیغات گروه‌های جهادی سلفی بازار هویت بخشی را گرم کرده است. بستر آموزش و پرورش و تقویت هویت ملی و تقویت رسانه ملی و تحول و تولید محتوا هویت بخشی و تولید ایده و محتوا در شبکه‌های اجتماعی و توجه به ارتقا و تأمین نیازها و احساس

انقیاد و اغفال یک درصد از آنها و اقدام برای اغتشاش در ساعاتی که امنیت به هر دلیلی شکننده می‌شود، سریعاً بحران امنیتی ایجاد و امواج وندالیسم افسارگسیخته شهر را درمی‌نورد. انبوه جوانان و نوجوانانی که در بستر فقر و محرومیت زندگی می‌کنند و روزانه احساس تحقیر و طردشدگی می‌کنند در مواجهه با شبکه‌های مجازی و میم‌ها و شبانه روزی نارضایتی و خشم و نفرت و ناامیدی و احساس تبعیض به گلوله خشم تبدیل می‌شود تا در روز موعود برای انتقام از احساس ظلم و تبعیض به میدان برود ولو با یک آجر یا آتش زدن اموال عمومی. از بین بردن زیرساخت‌های اجتماعی و عمومی شدت بحران هویت و بیگانه شدن با جامعه و مدنیت و شدت احساس طردشدگی را در بخشی از جمعیت جوان نشان می‌دهد.

بحران هویت همان طور که مسأله و چالش نسل‌های جدید جامعه است و هسته اولیه تارامی‌های اخیر کشور نیز بود برای جوانان جنوب شرق نیز یکی از چالش‌های اساسی بویژه در دهه آینده است. از نماز جمعه تبدیل شد به طوری که صفحات جریان‌ات معاند و تجزیه طلب آن را به عنوان محتوای اصلی جهت سنجش عملکرد غیرت و آزادگی ائمه جمعه اهل سنت در دستور کار قرار دادند و با این کار خیلی‌ها احتمال تجمع را می‌دادند. توضیح اینکه شاید ضرورت دارد که به لحاظ فقهی تفاوتی بین اهل سنت و تشیع در احکام نماز جمعه وجود دارد که گاهی در یک شهر بیش از چند دهه نماز جمعه اهل سنت برقرار است.

اما حجم تخریب گسترده در شهر از مدرسه و درمانگاه گرفته تا ماشین آتش نشانی و حمل زباله نشان از لایه‌های خطرناکی از بحران‌های اجتماعی نهفته در شهر دارد. شهری که بیش از نیمی از آن حاشیه‌نشین است و در فقر آموزشی و زیرساختی و اقتصادی بسر می‌برد. جمعیت بالا، عدم دسترسی به آموزش و مهارت‌آموزی و نرخ بالای موالید و فقر آموزشی و نرخ بالای ترک تحصیل در حاشیه شهر و فقر اقتصادی بالا جمعیت نوجوان و جوان بزرگی در شهر زاهدان و سایر شهرهای حاشیه‌نشین ایجاد کرده است حتی در صورت

اقتناع بخشی و اولویت‌گذاری برای پاسخ قانع کننده به افکار عمومی و عامه مردم است. در فقر گفت‌وگو و قدرت اقتناع بخشی به عنوان بنیان قدرت نرم و محور استحکام و اعتماد در رابطه بین مردم و حاکمیت حتی خدمت خالصانه و سودمند برای مردم با وجود مفسرین معاند در شبکه‌های مجازی قابل سوء تفسیر برداشت منفی است چه برسد به جرم کارگزار چه شایعه چه حقیقی. لذا انتظار می‌رود که در حوادث اخیر نهادها پروتکل رسانه‌ای مناسبی را تدوین کنند که به محض شیوع خبر مستعد بحران آفرینی در راستای اقتناع‌سازی کافی و مؤثر عملیاتی شود. چرا که امروزه در جهان سیاست رسوایی یک ابزار قدرتمند رقابت سیاسی است که با محوریت و بستر رسانه‌ها نخبگان قدرت علیه یکدیگر استفاده می‌کنند.

پس از حوادث چابهار، تهدید برخی ائمه جمعه از چهارشنبه ششم مهر در فضای مجازی ناظر به سکوت و عدم موضع‌گیری نسبت به شایعه مطرح شده از سوی برخی افراد آغاز و به دعوت به تجمع و اعتراض بعد

بخشی از خسارات حادثه:

- ۲۰۰ دستگاه آمبولانس
- ۱۰۰ دستگاه ATM
- صدمه به ۲۰۰ شعبه بانک
- ضرب و شتم ۱۸ نفر از عوامل امدادی

خودرو شهرداری شامل آتش نشانی، حمل زباله و عمرانی با آسیب‌های وارده عملاً از چرخه خدمات‌رسانی خارج و استمرار خدمات در شهر زاهدان با مشکل مواجه شده است. در مجموع در جریان اغتشاشات اخیر ۲۰۰ میلیارد تومان خسارت به ابنیه، تجهیزات، تأسیسات، میلمان شهری، فضای سبز و دوربین‌های ترافیکی سطح این شهر وارد شد و خسارت‌بارتر از همه، خون مدافعان امنیت مردم و جوانان و مردم شهر بود که بر زمین ریخته شد.

از جمله خسارات وارده در حوادث اخیر بود. تجهیزات مدرسه شهید «بردر» از چرخه خدمات‌رسانی خارج و هزار و ۲۰۰ و هزار و ۵۰۰ دانش‌آموز داشته، توسط اغتشاشگران به طور کامل تخریب شده است. برآورد اولیه خسارت ناشی از این خرابکاری تنها در دو مدرسه بیش از ۴ میلیارد تومان بوده است. دو پاساژ در چهارراه رسولی به طول کامل از بین رفت. چندین فروشگاه زنجیره‌ای ابتدا غارت و سپس به آتش کشیده شد. ۲۹ دستگاه

این حادثه یورش به کلانتری ۱۶ جنب محل برگزاری نماز جمعه اهل سنت تا ساعاتی در شهر درگیری و تیراندازی و تخریب اموال عمومی و آتش زدن آنها ادامه داشت. برخی از مردم حتی در صف ثانوییی در خیابان جام جم مورد تیراندازی از داخل خودرو قرار گرفتند.

ردپای «جیش‌الظلم»

به گزارش خبرگزاری‌ها، گروهک تروریستی «جیش‌الظلم» در اطلاعیه‌ای اعلام کرد که این گروهک مسئولیت

مقداری با تأخیر آماده و منتشر شد، تعدادی از عناصر افراطی و مسلح با نفوذ میان نمازگزاران و تحریک آنان، به کلانتری مجاور محل اقامه نماز حمله کردند و قصد تصرف آن را داشتند و علی‌رغم شلیک گاز اشک‌آور به جمعیت مهاجم به کلانتری، با شلیک مستقیم افراد مسلح در مقابل در کلانتری ضمن مجروح شدن تعدادی از مأموران انتظامی، برخی از مهاجمین کشته یا زخمی شدند و به علت ازدحام جمعیت و مجاورت پاسگاه با مصلی،